

ковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія “Педагогіка, психологія, філософія”. – К., 2011. – С. 324–330.

Ganchuk M., Fediushko M. Methodical aspects of the field practical training performance in landscape ecology for students of ecologist in TSATU

The tasks and the content of the field practical training in landscape ecology. The relations of practical training with other subjects are provided. The structure of landscape and environmental education practices.

Key words: landscape and environmental education practice, landscape, field studies.

УДК 378.1

Гараєв П.І., к.т.н., доцент, Смєлов А.О., к.т.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет

**УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРНИХ КАДРІВ
ДЛЯ ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ МАШИН АПВ**

Анотація. Досліджується поняття якості підготовки випускника ВНЗ, проблеми керування якістю підготовки фахівця. В цьому контексті підкреслюється, що сьогодення реальність змушує переосмислити питання підготовки фахівців тому що, в нинішніх умовах від них потрібен професіоналізм і компетентність при прийнятті самостійних рішень із розумним ризиком і економічним мисленням. Робиться висновок, що якість базової підготовки фахівця повинна забезпечити можливість фахівця обновляти якості, що частково втрачаються, або ж здобувати нові, є необхідність безперервного навчання.

Ключові слова: якість, фахівець, професіоналізм, компетентність, безперервність навчання, практична підготовка.

Постановка проблеми. Сьогодні сільське господарство – чи не єдина галузь в Україні, яка демонструє стабільний ріст всупереч складній політико-економічній ситуації [1]. Вона стала основним експортером і головним джерелом надходжень іноземної валюти в країну. Незважаючи на певні успіхи, аграрна галузь однаково потребує систематичних реформ. Насамперед – у переході на стандарти ЄС, що дасть можливість наростити експорт. Із цією метою Міністерство аграрної політики і продовольства активно працює над Комплексною стратегією розвитку сільського господарства і сільських тери-

торій на 2015-2020 рр. До її створення залучені провідні спеціалісти державних установ і профільних асоціацій, міжнародні експерти. У рамках стратегії визначено три ключові пріоритети реформування: наближення законодавства до стандартів ЄС і дерегуляція; підвищення конкурентоспроможності сільського господарства; а також розвиток сільських територій і захист навколишнього середовища.

Ці пріоритети у свою чергу дозволили визначити вісім головних цілей майбутньої стратегії. Одна з них – «Розвиток аграрної політики в сфері науки, освіти та інновацій». Дана мета спрямована, зокрема, на проведення реформ у сфері аграрної освіти для **підвищення якості** підготовки фахівців, задіяних в агросекторі. Також планується розвиток дослідницьких і консультативних послуг у галузі. Окремим пріоритетом у рамках даної мети є ефективно впровадження інновацій і інформаційних технологій у різних сферах сільського господарства. Тому проведення досліджень пов'язаних з якістю підготовки інженерних кадрів для технічного сервісу машин АПВ є актуальною задачею.

Аналіз досліджень і публікацій. У вітчизняній політичній літературі чимало досліджень присвячено проблемі підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. Питання формування практичної та професійної діяльності випускників ВНЗ є одним з пріоритетних на сучасному етапі розвитку суспільства. Проблеми реформування освіти в Україні досліджуються у працях: О.В.Сідорчука [2], О.І.Сідашенка [3], Г. Я. Аніловської [4], В. Майбороди [5,6] З. Н. Курлянд [7], та ін.

Разом з тим, проблема відтворення кваліфікованих кадрів в сучасних умовах продовжує залишатися актуальною не тільки для агропромислового комплексу, але й для всієї системи народного господарства України.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження - розкрити особливості формування якості підготовки інженерних кадрів для технічного сервісу машин АПВ України та актуалізувати необхідність формування цілісної системи підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу досліджень. У сучасних умовах перед вищою школою України стоїть задача істотного підвищення якості підготовки фахівців, здатних до ефективної діяльності в умовах ринкових відносин і конкуренції, при яких функціональні обов'язки фахівців значно розширюються і ускладнюються.

Виходячи з важливості підвищення якості вищої освіти, на Україні прийнятий галузевий стандарт вищої освіти України ГСВОУ-04 та розроблені проекти нових ГСВОУ для бакалаврів та магістрів зі спеціальності 208

«Агроінженерія».

Згідно цьому стандарту якість вищої школи - це сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти особисті духовні і матеріальні потреби суспільства.

Якість вищої освіти відображає також придатність випускника навчального закладу:

- задовольняти відповідно до соціальних норм суспільні вимоги до виконання соціально-професійних ролей;
- відповідати за свої соціальні важливі рішення;
- задовольняти намагання до соціального статусу та престижу.

У наявній літературі немає єдиного тлумачення якості підготовки фахівців. Ці слова споживаються для характеристики і результатів процесів навчання та забезпечення навчального процесу. І все-таки більшість авторів, говорячи про якість підготовки фахівців, найчастіше мають на увазі кінцевий результат навчання у ВНЗ.

Виходячи з цього під якість підготовки фахівців розуміється сукупність найбільш значимих суспільно-корисних властивостей випускника ВНЗ, що визначає здатність випускника задовольняти визначені потреби у визначеній діяльності в тій або іншій галузі народного господарства.

Якість підготовки мінлива, вона не може бути постійною. На виробництві та сама діяльність у різні періоди може мати різні цінності. Якщо раніше кадри більше всього цінувалися як старанні виконавці, схильні до бездоганного виконання команд і вказівок, то в нинішніх умовах від них потрібен професіоналізм і компетентність при прийнятті самостійних рішень із розумним ризиком і економічним мисленням.

Керування якістю підготовки фахівців покликано забезпечити відповідність між «виробництвом» і «споживанням» корисних характеристик діяльності випускників не тільки на момент їхнього випуску з ВНЗ, але і на весь майбутній період їхньої діяльності.

Звідси, якість базової підготовки фахівця повинна забезпечити можливість фахівця обновляти якості, що частково втрачаються, або ж здобувати нові, тобто є необхідність безперервного навчання.

Виходячи з вищевикладеного, слід зазначити, що підготовка фахівців тільки на засвоєнні швидко старіючих знань веде до відносного падіння його якості і не може вважатися задовільною.

Проблеми, пов'язані з якістю підготовки фахівців агротехнічного сервісу неможливо вирішувати без врахування стану і проблем, зв'язаних з меха-

нізацією сільського господарства.

На теперішній час, не зважаючи на поповнення новою технікою, забезпеченість сільського господарства України технікою недостатня, машино-тракторний парк зношений. Тому треба думати, як продовжити термін служби наявної техніки. Цю проблему повинні вирішувати як наукові установи так інженерні кадри села.

Що стосується технічного сервісу сільськогосподарської техніки то, як відзначає д.т.н. Сидорчук О.В. [2] “на сучасному стані розвитку України технічний сервіс сільськогосподарської техніки характеризується багатьма виробничо-науковими проблемами, найголовнішими з них є: правова, фінансова-економічна, організаційна, технічна, технологічна, соціальна”.

Підготовку інженерних кадрів для аграрного технічного сервісу потрібно проводити з врахуванням цих проблем.

У зв'язку з реорганізацією сільського господарства і появою підприємств із різною формою власності база технічного сервісу АПК перетерпіла значних змін: у десятки разів зменшилися обсяги ремонтно-обслуговуючих робіт, ряд підприємств переорієнтували свою діяльність, а частина взагалі припинила свою діяльність [3].

Це привело до небажання окремих підприємств приймати студентів для проходження виробничих практик, що негативно позначається не тільки на практичній підготовці студентів, але і на викладачах, що втрачають зв'язок з виробництвом. В той же час в навчальних закладах недостатньо сучасної техніки і обладнання на якому навчаються студенти

Варто пам'ятати, що знання отримані у вузі, швидко застарівають у зв'язку зі зміною техніки, технології тому організація навчального процесу у ВНЗ повинна бути спрямована на виробленні потреби студентів у самостійному регулярному поповненні знань.

Це вимагає корінного удосконалювання самостійної роботи студентів.

Організація цієї роботи не повинна обмежуватися видачею завдань по СРС, вона вимагає інформаційно-методичного забезпечення, організації і контролю її виконання.

Виходячи з того, що якість підготовки фахівців виявляється тільки в процесі їхньої діяльності на виробництві, ВНЗ необхідно налагоджувати (підтримувати) постійний зв'язок з виробництвом, залучаючи його до розробки кваліфікаційних характеристик і інших розробок.

На наш погляд, цю проблему необхідно вирішувати по двох напрямках: по-перше, шляхом зацікавленості підприємств в підвищенні якості підприємств фахівців, по-друге, створенні при ВНЗ центрів практичної підготовки

студентів по досвіду інших країн.

Становить визначений інтерес вивчення досвіду технічних вузів Англії, де при підготовці інженерних кадрів використовується так називаний «Сендвич метод», який передбачає чергування періодів навчання в стінах ВНЗ з практичною роботою на виробництві.

Для скорочення термінів адаптації випускників вузів до умов виробництва на наш погляд, на випускаючих кафедрах інженерних вузів необхідно практикувати міжкафедральні заняття по декількох дисциплінах, що вимагають інтегральних знань виходячи зі напрямків майбутньої діяльності випускників вузів.

Як відомо, випускники агроінженерних спеціальностей працюють фахівцями в трьох сферах діяльності:

- науково-інформаційне забезпечення виробництва;
- у виробництві;
- у сфері технічного сервісу сільськогосподарської техніки.

Тому випускники повинні бути здатними для розв'язання складних завдань агропромислового виробництва в цих сферах діяльності.

Висновки.

1. Якість підготовки фахівців повною мірою виявляється тільки у виробничій діяльності випускника вузу. Воно визначається співвідношенням тим, що може випускник і тим, що реально необхідно народному господарству (виробництву).

2. Якість підготовки інженерних кадрів для технічного сервісу сільськогосподарської техніки неможливо розглядати у відриві від сфер і напрямків їхньої майбутньої діяльності.

3. У сучасних умовах якість підготовки фахівців переходить з розряду внутрішньовідомчої в галузеву, загальнодержавну, у зв'язку з чим працівники міністерства аграрної політики і виробничники повинні брати участь у розробці кваліфікаційних характеристик і інших нормативних матеріалів, зв'язаних з підготовкою інженерних кадрів.

4. Для посилення практичної підготовки інженерних кадрів у ВНЗ необхідно поліпшити оснащення кафедр сучасними машинами і обладнанням, а також зацікавлювати підприємства в проходженні виробничих практик студентами, а також створенням при ведучих інженерних вузах центрів практичної підготовки студентів.

5. Організація навчального процесу повинна бути спрямована на вироблення потреби студентів у самостійному регулярному поповненні знань. Це вимагає корінного удосконалення самостійної роботи студентів та її інфо-

рмаційно-методичного забезпечення.

Бібліографічний список:

1. Рутицкая В. Украинский АПК: пять лет «европейских» реформ [Електронний ресурс] /В.Рутицкая. - Режим доступу: <http://www.euointegration.com.ua/rus/experts/2015/05/22/7034011/>
2. Сідорчук О.В. “Проблеми технічного сервісу і наукові принципи його розвитку”/ О.В.Сідорчук. - “Вісник” Харківського ДТУСГ. Вип.8. Том 1. Харків, 2001.
3. Сідашенко О.І. “Основні напрямки розвитку технічного сервісу в АПК Харківського регіону”/ О.І.Сідашенко. - “Вісник” Харківського ДТУСГ. Вип.8. Том 1. Харків, 2001
4. Аніловська Г.Я. Університетська освіта : [навч. посіб.] / Аніловська Г.Я., Н.С.Марушко, Л.М.Томаневич. – Львів: Магнолія-2006, 2009. – 370 с.
5. Василина М. Актуальні проблеми практично підготовки студентів вищої школи України [Електронний ресурс] / М. Василина, В. Майборода // Проблеми підготовки сучасного вчителя - 2010. - №2. - С. 233-237. — Режим доступу до журн. : http://www.nbuiv.gov.ua/Portal/soc_gum/ppsv/2010_2/fil.pdf
6. Майборода В. Проблеми розвитку праксеологічних умінь майбутніх компетентних фахівців вищої школи України / В. Майборода // Вища освіта України – 2012 . – №4 . –С. 31-36.
7. Педагогіка вищої школи / За ред. З. Н. Курлянд. - К.: Знання, 2005. - 399 с.

Garaev P.I., Smielov A.O., IMPROVEMENT OF QUALITY OF ENGINEERING TRAINING FOR TECHNICAL SERVICE MACHINES APV

Summary. The authors studies the concepts of the quality of the graduate training of a university, the problems of quality management of specialist training. In this context, it is emphasized that today's reality forces us to rethink the question of training specialists because, in the current conditions, they require professionalism and competence in making independent decisions with reasonable risk and economic thinking. It is concluded that the quality of the basic training of a specialist should provide an opportunity for a specialist to update the qualities that are partially lost, or to acquire new ones, that is, the need for continuous training.

Key words: quality, specialist, professionalism, competence, continuity of training, practical training.

УДК 378.147.34:65.012.413

Гранкіна О.В., к.т.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАГІСТРІВ З ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. У статті обґрунтовуються основні аспекти та особливості підготовки здобувачів вищої освіти з цивільної безпеки другого освітнього рівня магістр.

Ключові слова: професійні компетентності, фахова підготовка, магістр з цивільної безпеки

Постановка проблеми. Сучасні реалії розвитку суспільного життя вимагають осучаснення вимог до професійної компетентності фахівців з цивільної безпеки. Сучасні новітні технології вимагають від них не просто освіченості, активності пошуку, а й самостійності, впевненості у власних силах, відповідальності, вміння жити й працювати в умовах, що постійно змінюються, бути соціально зорієнтованими. В умовах модернізації освітнього простору істотного значення у становленні набуває компетентнісний підхід до формування майбутнього професіонала. Це обумовлює перегляд змісту навчання, впровадження сучасних ефективних освітніх технологій, форм і методів навчання, спрямованих на підвищення якості підготовки фахівців. За думкою фахівців, необхідною умовою удосконалення системи підготовки фахівців з цивільної безпеки є створення сучасних моделей освітнього процесу, побудованих на передовому досвіді провідних країн світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід зазначити, що проблема підготовки фахівців в галузі цивільної безпеки мало досліджена. Відомі декілька праць з цього напрямку, в яких наведені поодинокі результати дослідження. [3,4].

Формулювання цілей статті. Тому метою даної статті є обґрунтування особливостей фахової підготовки майбутнього магістра з цивільної безпеки та визначення основних функцій його професійної діяльності.

Виходячи з вимог освітньої програми, справжній професіонал з цивільної безпеки повинен: